

Լանժատ

Լեռան աղջիկը

Նուագ երկրորդ

ԼԵՌՆԱԴԱՇՏԸ

***

Պայծառ արեւ էր, երբ աչքըս բացի,

Ընկերներըս խոր կննջէին դեռ:

Վրանին առջեւ երկու արձակ ձի

Յօղաթուրմ խտոր ախորժով կուտէր:

Հսկայ ծերուկ մը երկու քայլ անդին

Նստեր կխորհէր ձեռքը ծնոտին:

Դուրսէն բիր ձայներ, ճովողին, դայլայլ

Եւ սուր բզզին մը անվերջ, անյայլալ

Համանուագ մը կդաշնակէին:

Ես չդիմացայ, ցա տկեցի տեղէս.

Աղբիւրն հարցուցի ծերուկ տանտերէս.

Ան քանի մը բառ պոռաց անմէկին

Ու աղջիկ մը նետր վագեց կարմրրած,

«Գնա՛ ետեւէն»՝ ծերը մոմրոաց:

***

Ի՛նչ սիրուն օր էր, ի՛նչ կապոյտ եթեր.

Շուրջըս շող ու ցօղ, թարմութիւն ու գով.

Հոն բնութիւնը կարծես լրուացուէր՝

Չորցուիլ կուզէր գեփիտի շնչով:

Ես կքալէի արբշիտ ու արագ՝

Լեռան ջինջ օդը ծծելով անհագ.

Աղջիկը թեթեւ առջեւէս կերթա

Մանրիկ, ոստոստուն քայլուածքով կայտառ:

Ա՛, իր նուրբ ճկուն մէջքը կանացի.

Եւ թիկունքէն վար սեւ գիսակը ճոխ՝

Օձի պէս սողուն ու աչքի կառչող:

Չո՛ւր հետը խօսիլ հեղ մը ջանացի.

Գլուխը հակեց շարժումով մը վեւ,

Տնցում մը ըրաւ, թրաւ առջեւէս:

***

Եւ ես խելահեղ ինկայ ետեւէն,

Կարծես գրգռուած իր վագրէն համառ.

ՀԱսայ ու ամուր բռնեցի թելէն,

Առանց գիտնալու, թէ ինչու համար:

Անոր արեւոտ այտերը սիրուն

Հազիւ էր պագեր տասնըհինգ գարուն.

Եւ ի՛նչ թարմ մարմին, եւ ի՛նչ հրապոյր,

Ինչպէ՛ս նրբակազմ, ինչպէ՛ս կենսաբոյր:

Ես պահ մը անթարթ նայեցայ իրեն,

Մինչ ինքն ամշկոտ հայեացքը անուժ

Հատեց աչքերուս վարանքով անուշ,

«Անունըդ», ըսի. ժպտեցաւ նորեն.

Եւ հանկարծ խլեց թելը ձեռքերես

Ու փախաւ լեռան երէի մը պէս:

***

Անհետ եղաւ ան ժայռերու ետեւ,

Իսկ ես միայնակ մնացի շուար.

Կրծքիս տակ բան մը կ՛մնլէր թեթեւ,

Անկանոն շունչը արագ կհեւար.

Ու սիրտըս ամուր մուրճի մը նման,

Ջարկ կուտար պինդկապինդ. խենթեցեր էր ան:

Անշուշտ անսովոր իմ շտապ վագրէս

Այսպէս շնչասպառ, հուզուած էի ես:

Մտքիս մէկ խորշէն կըսէին սակայն,

մոր ոյդ բնական պատճառէն տարբեր

ուրիշ մոր բան մը հոգիս էր թափեր,

Նոր բան մը ճմլող, թարմ ու դուրեկան

Մինչեւ որ թուլցան գարկերը սրտիս

ու ես հոգեգմայլ նայցեայ շորս դիս:

***Նոր էր ամէն բան հոն ինձի համար.

Այդ չքնաղ վայրի բնութիւնն ազդու,

Այդ շուրջանակի լեռներն անհամար,

Որոնք թելթելի հենած իրարու

Սկսիլ կուզեն շուրջպար մը հսկայ,

որ համրատատան կերթայ ու կուգայ.

մեր նեղ, ցից սարը, որ դաշտին դիմաց

Բեմ մը կկարծես կանանչով գորգած:

Դիցազնի բեմ մը, որուն բարձունքէն

Ամէն առաւօտ վարդ արշալոյսին

Բիրաւոր գուարթ ձայներ միասին

Բնութեան գեղը կճառեն կերգեն:

Ի՛նչ հիացումով եւ յոյզով եռուն

Ներկայ եմ եղեր այդ ներբողներուն:

***

Լեռնային վայրի բնութեան նման,

Նոր էր ու բուռն վարած կեանքերնիս.

Անցեալի՛ յուշեր, եկէ՛ք օգնութեան,

Երգե՛նք միասին ինչ քաղցր էր սրտիս:

Երբ առաւօտը գաղտուկ ժպտալէն՝

Լեռան ու երկնի համբոյրի վայրէն՝

Տոյց տար դալկահար, քնատ աստղերուն

Քունէն կարմըրած այտերն իր սիրուն,

Երբ Արագածի չորսնճիղ գագաթին

Թուխնթուխ ամպերը խորունկ հորանջով

Ճերմակ մահիճնուն ելլէին նագով.

Եւ երբ արթննար օդը հանդարտին

Թռչուններու սուր առաջին երգէն,

Մենք ալ կելլէինք հովուի վրանէն:

***

Մեր ուրախ, անգուսպ բարձր երգերուն

Աղբիւրն իր հեզիկ ձայնը կխառնէր,

մինչ իր սառնորակ հոսանքը ծիծղուն

Քունի համբոյրը այտէս վար կառնէր:

Հեռո՛ւն լեռներէն հտայիտն արձագանք

Ճշտի կկրկնէր իւրաքանչիւր վանկ:

Մենք, արբած լեռան մաքուր, գաղջ օղէն,

Հողի ու ծաղկի գրըռիչ հոտէն,

Շարջելու տենչ մը կզգայինք հանկարծ:

Դէ՛, շիտակ այն սեպ, ժայռոտ բլրէն վեր.

Ետեւնուս հող, քար վար կզլտորվէր

Խուլ թնդիւնով մը, թափով մը անդարձ,

Մինչ խումբը հեւքով շեշտ առաջ կերթա

Գագա՛թը միայն առնելու դադար:

***

Ապա կերթայինք ու ջոկին մէջէն

Շուտ կթամբեինք մեր նախընտրած ձին.

Եւ դալարագեղ լեռան թեք լանջդն

Ձին ճամփայ կիյնար միշտ հլու սանձին:

Ա՛խ, երբ ան կատղած, բերնին հորդ փրփուր,

Ճոխ բաշը հովին, աչքերուն մէջ հուր,

Պինչերուն շոգի, շեշտ կալանար

Ոտքերն ու կորուծքը գետնին հավասար,

Կարթըննար մէջրս վայրի բնագոյներ.

Կուզէի բան մը, որ փշրեն ջարդեն,

Կուզէի կովին սուլող հովին դէմ,

Որ ականջիս տակ ծաղրըս կհանէր:

Այն պահուն ձիւս, չէ՛, տարբեր չէի,

Ե՛ս ալ, իրեն պէս, կվրնջէի:

***

Կամ իրիկունը, երբ թոյլ ցուքերով

Արելը երկրիս հրաժեշտ կուտար,

Եւ երբ լեռները իրենց ստուերով

Պինդ կփաթթէին հովիտը դալար.

Երբ հովիւները փշելով շուին՝

Դեպի վրանը ետ կքշեին

Մայրո, բառաչող հոտերն ու տավար,

Մենք՝ թնրութիւննիս վանելու համար՝

Դեպի վտակը կերթայինք շտապ.

Լեռան ցատկոտող ջուրերը հստակ

Ա՛լ կփրփրէր մեր զարկերուն տակ.

Մինչ մենք դեռ երկար, թէն ուժաթափ,

Իր հոսանքին դէմ կուտայինք պայքար,

Որ կարկաշելով վրանիս կուգար:

***

Վտակին մօտիկ ժայռ մը կայ ցցուած,

որուն դէմ հովը իգուր կսպառնայ.

Լողանալէ վերջ՝ զով ու թարմացած

Յո՛ղ կժողութինք՝ այդ ժայռին վրայ:

Ճիշտ մեր ձախ կողմէն մասիսն ամեհի

Լեռան մը ուսէն շեշտ մեզ կնայի.

Աջէն Արագած՝ հակած Արային՝

Ո՛վ գիտէ, ինչեր կպատմէ հինևհին:

Այրարատ դաշտը կփռուի մեր դէմ,

Որ պինդ պարտությունս իր գորշ ծածկոցով

Քուն մտնել կուզե. ի՛նչ մշուշի ծով:

Ետիս այ ձորի մութն է ձառադէմ,

ուր Ազատ խոր, խուլ, անձաներուն մէջ

Կկռուի անդուլ իր կոհին անվերջ:

***

Եւ մենք անձնատուր մեզ շրջապատող

Դարերու վկայ այդ արձաններուն,

Կմնանք անշարժ, լուռ ու սրտադող՝

Մութին մէջ գամած աչքերնիս հեռո՛ւն:

Հին, հոգնած դարեր, ծեր ուխտերու պէս,

Կուզան ու դանդաղ կանցնին առջեւէս:

Բայց, տեսար, վե՛ճ մը մեր մէջ կփրթի՝

Անմիտ յորդում մը տենչայոյց սրտի.

Գալիք օրերու քողը կպատտի

Մեր անփորձ մտքի հանդուգըն ճիգէն.

Ի՛նչ պատկեր, ի՛նչ կեանք կժպտի տակէն,

Եւ ա՛լ՝ վարդերանգ յոյսերու գերի՝

Պինդկալինդ կհավտանք, սո՛ւր հպարտութիւն,

ԹԷ պիտի չացնին մեր կեանքն ապարդիւն: